

Øystre Slidre kommune
Bygdinvegen 1989
2940 Heggenes
post@oystre-slidre.kommune.no

JORDVERNALLIANSEN I INNLANDET
HØYVANGVEGEN 40, BLÆSTAD
2322 RIDABU
TLF: 62 55 53 10
EPOST: INNLANDET@JORDVERN.NO
NETT: WWW.JORDVERN.NO/INNLANDET

04.01.2022

Høringsuttalelse til Øystre Slidre kommune, planprogram for kommuneplanens arealdel 2023-2035

Jordvernalliansen i Innlandet er dannet av en rekke organisasjoner innen landbruk, miljø og fagbevegelse, og arbeider for bevaring av dyrket mark og matjord, og mot en stadig forverring av norsk sjølforsyningsgrad og matsikkerhet.

Jordvernalliansen viser til at planprogram for kommuneplanens arealdel er lagt ut til offentlig ettersyn, med høringsfrist 5. januar 2022.

Jordvern omtales i liten grad i plandokumentet, og vi har her konkrete innspill til hvordan dette bør skjerpes og innarbeides til jordvernets og kommunens beste.

Jordvernalliansen minner om at nasjonal jordvernstrategi må være førende for kommuneplanens arealdel. Stortinget strammet i juni i år inn det nasjonale jordvernmålet. Maksimalt 3000 dekar dyrket mark skal nå omdisponeres årlig, mens målet tidligere lå på maksimalt 4000 dekar. Omdisponeringen skal dermed ned med en firedel. Denne kraftige innstramningen må få konsekvenser for all kommunal og regional arealplanlegging.

I Norge er kun 3 prosent av landarealet dyrket mark. Dermed er det nok av andre arealer å bygge på. Med en voksende befolkning i verden og økt behov for sjølforsyning må vi både ivareta den gode matjorda vi har, og i tillegg drive aktiv nydyrking.

I Innlandet tas store matjordarealer til utbygging av samferdsel. Dette berger for at Innlandet ikke kan ta av sine viktige og gode matjordressurser til nærings-, bolig- og fritidsbebyggelse.

Jordvernalliansen er tydelig på at i eventuelt dilemma mellom jordvern og ønsker om arealer til bolig, fritidsbebyggelse og næringsformål, så må Stortingets innstramming av jordvernpolitikken gjennom Nasjonal jordvernstrategi legges til grunn. Dette betyr at alle kommuner må legge seg på en strengere praksis enn tidligere.

I planprogrammet vises det til FNs bærekraftsmål som en viktig del av grunnlaget i planlegginga i Øystre Slidre kommune. Jordvernalliansen minner om at et sterkt jordvern er nødvendig for å nå FNs bærekraftsmål om å utrydde fattigdom og sult, bærekraftige byer og samfunn, ansvarlig forbruk og produksjon, å stoppe klimaendringene og å ivareta liv på land.

I dette ligger en klar forpliktelse til å sørge for at vår befolkning er mest mulig sjølforsynt, og at en i størst mulig grad unngår import og å leve på andre lands arealer.

Norge har ut fra dette et etisk ansvar for å ta vare på sin matjord, som er en knapphetsressurs.

Ivaretagelse av dyrket mark er nødvendig for å fremme sosial, miljømessig og økonomisk bærekraft.

Regjeringen ga i brev til alle landets kommuner 8. januar 2021 klar beskjed om å vektlegge jordvern i arbeidet med å nå FNs bærekraftsmål.

I lys av regjeringens brev til kommunene samt øvrige ovenfornevnte føringer mener vi at jordvern tydelig må omtales og vektlegges i planprogrammet. For det første foreslår vi at jordvern omtales i kapittelet *Overordna føringer for planarbeidet*. For det andre foreslår vi et eget avsnitt om jordvern i underkapitlet om *natur, klima og miljø*. Dette bør formuleres på en slik måte at det eksplisitt framgår at nedbygging av dyrket mark til bolig, fritidsbebyggelse og næringsformål **skal** unngås.

Vi synes det er bra at planprogrammet inneholder et punkt der det varsles om at forslag til nye byggeområder blir silt ut dersom området ligger på «*godt arrondert dyrka mark eller verdifullt kulturlandskap eller med tilkomst som gir ei vanskeleg arrondering.*»

Jordvernalliansen er imidlertid tydelig på at også mindre godt arronderede arealer med dyrket mark må bevares, og at det ikke må åpnes opp for omdisponering av disse. Dårlig arrondering er ikke uvanlig i store deler av distriktjordbruket i Norge, og det vil være skadelig for norsk matproduksjon om en er slepphendt med omdisponering av disse arealene.

Planprogrammet omtaler kommuneplanens samfunnsdel/arealstrategien for Øystre Slidre og dyrket mark slik:

«Me ynskjer å tilby plass og trivsel til innbyggjarar, deltids-innbyggjarar og næringsliv. Samtidig skal me ha ein arealpolitikk som tek vare på biologisk mangfald og dyrka mark.»

Kommuneplanens samfunnsdel/arealstrategien inneholder imidlertid også følgende formulering:

DISSE ORGANISASJONENE DELTAR I JORDVERNALLIANSEN I INNLANDET REGIONALT ELLER PÅ FYLKESNIVÅ:

JORDVERNALLIANSEN I INNLANDET
HØYVANGVEGEN 40, BLÆSTAD
2322 RIDABU
TLF: 62 55 53 10
EPOST: INNLANDET@JORDVERN.NO
NETT: WWW.JORDVERN.NO/INNLANDET

«Me bør unngå omdisponering av dyrka og dyrkbar mark, myr og skog med god bonitet.»

Jordvernalliansen i Innlandet vil oppfordre til å skjerpe denne tenkningen ytterligere, ved at Øystre Slidre kommune fastlegger at en skal unngå omdisponering av dyrket mark. En slik tydelig målformulering vil forde unntaksbehandling i eventuelle enkelttilfeller, noe som kan ha en vesentlig betydning for jordvernet i kommunens politiske prioriteringer.

Øystre Slidre kommune har alene omdisponert 201 dekar dyrket mark i perioden fra 2005 til 2020. Øystre Slidre ligger med dette over fylkessnittet når det gjelder nedbyggingsprosent, og det er dags for å utarbeide en kommuneplan som tydelig snur denne trenden.

Vi minner til slutt om at jordbruket i Øystre Slidre er en betydningsfull næring. En må derfor evne å ikke bokstavelig talt bygge ned selve grunnlaget for denne næringa – den svært verdifulle matjorda vår.

Vi ønsker lykke til videre med planarbeidet – med mål om å unngå å omdisponere dyrket mark.

Med vennlig hilsen arbeidsutvalget i Jordvernalliansen i Innlandet,

Elektronisk godkjent, uten underskrift

Lars Opsal jr	Odd Erik Kokkin	Stephan Viehmann	Lars Arne Mjørund
Innlandet Bondelag	LO i Innlandet	Naturvernforbundet i Innlandet	Innlandet Bondelag

DISSE ORGANISASJONENE DELTAR I JORDVERNALLIANSEN I INNLANDET REGIONALT ELLER PÅ FYLKESNIVÅ:

NATURVERNFORBUNDET – INNLANDET BONDELAG – INNLANDET NATUR OG UNGDOM – LO INNLANDET – KOKKENES MESTERLAUG HEDOPP
NORSK NÆRINGS- OG NYTELSESMIDDELARBEIDERFORBUND – BONDE- OG SMÅBRUKARLAGET – BYGDEKVINNELAGET
INTERNASJONAL KVINNELIGA FOR FRED OG FRIHET AVDELING HEDMARK/OPPLAND – BYGDEUNGDOMSLAGET
NORGES MILJØVERNFORBUND REGION ØSTLANDET